

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi**

Łódź, dnia lipca 2009 r.

**Pan
Andrzej KACZOROWSKI
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Łodzi**

LLO-410-25-01/2009
P/09/092

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi skontrolowała w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łodzi (zwanym dalej „MOPS”) procedury kierowania osób do domów pomocy społecznej oraz finansowanie ich pobytu przez organy samorządu terytorialnego.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym w dniu 17 lipca 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi, mimo stwierdzonych uchybień niemających jednakże zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność.

1. W strukturze organizacyjnej MOPS funkcjonuje pięć filii dzielnicowych oraz Filia ds. Obsługi Świadczeń Rodzinnych. Zarządzeniem Nr 27/2003 Dyrektora MOPS z dnia 18 lipca 2003 r., do filii zostały przypisane zagadnienia związane z realizacją zadań

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231 poz. 1701 ze zm.

z zakresu świadczenia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz wstępnych działań związanych z kierowaniem do domów pomocy społecznej.

2. Liczba pracowników socjalnych wykonujących pracę w rejonach opiekuńczych wynosiła: w 2004 r. – 304, w 2007 r. – 295, w 2008 r. – 301, a w I kwartale 2009 r. – 299. MOPS nie spełniał wymogów art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej², określającego stan zatrudnienia proporcjonalny do liczby ludności gminy w stosunku 1 pracownik socjalny na 2 tys. Mieszkańców. W kontrolowanych latach na jednego terenowego pracownika socjalnego przypadało odpowiednio: 2.546, 2.553, 2.482 mieszkańców. NIK przyjmuje do wiadomości wyjaśnienia Pana Dyrektora, że MOPS występuje corocznie do Urzędu Miasta Łodzi o środki na zwiększenie zatrudnienia. Jak Pan wyjaśnia w roku 2008 zwiększono liczbę etatów w grupie pracowników socjalnych o 5, w roku bieżącym do chwili obecnej również o 5, a od sierpnia 2009 r. liczba etatów zwiększy się o kolejne 5.
3. MOPS działa w oparciu o „Strategię rozwiązywania problemów społecznych w mieście Łodzi,” przyjętą uchwałą Nr LII/935/05 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 14 lipca 2005 r. Strategia uwzględnia rozwiązywanie problemów społecznych w latach 2005–2010, w punkcie „Problematyka osób niepełnosprawnych i starszych”. W Strategii ujęte zostały m.in. zagadnienia związane z zapewnieniem usług opiekuńczych osobom, które z powodu wieku, choroby i innych przyczyn wymagają pomocy innych osób i nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w miejscu zamieszkania oraz procedury związane z kierowaniem osób do domów pomocy społecznej.
4. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, MOPS corocznie przedkładał do Regionalnego Centrum Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi „Bilans potrzeb”. Bilans uwzględniał zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym oraz inne zadania własne gminy wynikające z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizację programów osłonowych i planowane koszty utrzymania. MOPS realizował pięć lokalnych programów pomocy społecznej uchwalonych przez Radę Miejską w Łodzi. Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej Dyrektor MOPS składał Radzie Miejskiej sprawozdania z działalności MOPS.
5. Kierownicy filii zawierali umowy na świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych z zewnętrznymi podmiotami gospodarczymi, zgodnie z trybem i procedurami określonymi w ustawie o pomocy społecznej oraz na podstawie art. 66

² Dz. U. z 2008 r. Nr 115 poz. 728

ustawy Prawo zamówień publicznych³. W 2007 r. na usługi opiekuńcze wydatkowano 10.549.682 zł, a na specjalistyczne usługi opiekuńcze 790.750 zł. W 2008 r. na usługi opiekuńcze wydatkowano 10.792.325 zł (o 2,3% więcej niż w 2007 r.), a na specjalistyczne usługi opiekuńcze 702.963 zł (88,9% kwoty wydatkowanej w 2007 r.). W I kwartale 2009 r. na usługi opiekuńcze wydatkowano 2.268.338 zł, a na specjalistyczne usługi opiekuńcze 167.038 zł.

6. MOPS nie przestrzegał postanowień § 8 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r. w sprawie domów pomocy społecznej⁴. Na 30 analizowanych przypadków w 26 brak było pisemnego wniosku osoby ubiegającej się o skierowanie do dps. Wnioski zastępowano oświadczeniami osób kierowanych do domów pomocy społecznej o wyrażeniu zgody na ich pobyt w dps. Pan Dyrektor wyjaśnił że większość petentów to osoby niepełnosprawne, dla których problemem jest złożenie własnoręcznego podpisu. NIK zauważa jednak, że powołany wyżej przepis umożliwia złożenie wniosku przez inną osobę fizyczną lub prawną, a także powiatowe centrum pomocy rodzinie lub ośrodek pomocy społecznej – za zgodą osoby ubiegającej się.
7. W postępowaniach w sprawie ustalenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej MOPS stosował się do uregulowań zawartych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Liczba osób częściowo zwolnionych z opłat w domach pomocy społecznej (stan na ostatni dzień roku objętego kontrolą) wynosiła: w 2004 r. – 4; w 2007 r. – 7; w 2008 r. – 12; w I kwartale 2009 r. – 13, a osób całkowicie zwolnionych z opłat wyniosła odpowiednio: 10, 11, 8 i 0. Łączna kwota zwolnień wyniosła 4738 zł. W ocenie NIK częściowe lub całkowite zwolnienie z opłat odbywało się zgodnie z obowiązującymi przepisami, po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i zebraniu wszystkich danych o dochodach zainteresowanego.
8. Szczegółowe warunki przyznawania usług opiekuńczych, ustalania odpłatności za te usługi oraz częściowe lub całkowite zwolnienia z opłat ustalane były przez MOPS na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 19 maja 2004 r. Nr XXX/481/04, zmienionej uchwałą Rady z dnia 7 grudnia 2005 r. Nr LIX/1122/05. Natomiast przy ustalaniu opłat za specjalistyczne usługi opiekuńcze MOPS kierował się rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych⁵. Średni koszt świadczonych usług opiekuńczych łącznie ze

³ Dz. U. z 2007 r. Nr 223 poz. 1655

⁴ Dz. U. Nr 217 poz. 1837

⁵ Dz. U. z 2005 r. Nr 189 poz. 1598, zm. Dz. U. z 2006 r. Nr 134 poz. 943

specjalistycznymi usługami opiekuńczymi wynosił w 2004 r. 2.524,31 zł, w 2007 r. 2.456,76 zł w 2008 r. 2.493,55 zł, w I kwartale 2009 r. 708,36 zł.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- kontynuowanie działań mających na celu uzyskanie właściwej proporcji pomiędzy ilością zatrudnionych terenowych pracowników socjalnych, a liczbą mieszkańców,
- stosowanie się do wymogów § 8 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia MPS z dnia 19 października 2005 r. dotyczących sporządzania wniosków o przyjęcie do dps.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje od Pana Dyrektora w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.